

arheoloških najdišč, predvsem keramike.

Visokogorski kras je zanimiv zaradi posebnih kraških oblik in zaradi številnih kraških sistemov jam, tudi po več sto metrov globokih. Čehi II, najgloblja jama pri nas, meri 1370 m, brezno Vrtiglavica pa je največji znani navpični jašek na svetu in meri 643 m.

Vogel je kraška planota nad Bohinjskim jezerom. Prvotno planino za pašo goveje živine so zaradi ugodnih reliefnih in snežnih razmer l. 1964 začeli preurejati v smučišče. Gondolska žičnica iz Ukanca omogoča planincem lažji dostop do Spodnjih Bohinjskih gora.

Vojsko je razloženo hribovsko naselje v Idrijskem hribovju. V njenem središču, zaselku Planina, je cerkev sv. Jožefa, najvišja župnija na Slovenskem. Tu so številne naravne in kulturne znamenitosti: gorsko rastlinstvo, kraške jame, mrazišče Smrekova draga, ostanki rimskih utrd, vodne zapornice – klavže in spomeniki iz druge svetovne vojne.

Vrata so prav zaradi običajnega dostopa na Triglav med najbolj obiskanimi visokogorskimi dolinami pri nas. Nad dolino se dvigajo tudi drugi lepi in znani vrhovi, kot so Sleme, Kukova Špica, Škrnatarica, Škrlatica, Dolkova Špica, Križ in Stenar ter opevana Severna triglavska stena. V dnu doline pa stoji Aljažev in Šlajmerjev dom ter Klin, spomenik padlim partizanom – gor-

nikom. Ob poti iz Mojstrane gremo tudi mimo lepega slapa Peričnik.

Vrščic je 1611 m visok prelaz, prek katerega pelje cesta iz Kranjske Gore v dolino reke Soče. Ob cesti je Ruska kapelica, spomenik vojakom iz prve svetovne vojne, in več planinskih koč, od katerih so nekatere odprte vse leto. Od tod je možen dostop na Prisank in Razor ter dalje na Kriške pode, na Malo in Veliko Mojstrovko ali pa po južnem pobočju k Zavetišču pod Špičkom, po severnem pobočju pa na Sleme in v dolino Tamarja.

V tem zvezku sta omenjena tudi dva planinska pisatelja. Mladinski pisatelj **Josip Vandot**, rojen l. 1884 v Kranjski Gori, najbolj znan po pripovedih o Kekcu (Kekec iz naših gora, 1936, Kekec nad samotnim breznom, 1952, Kekec na volčji sledi, 1957, Kekec na hudi poti, 1965). Doživele so veliko ponatisov, prevodov v več jezikov, dramatizacij, predelane pa so bile tudi v filmske scenarije (Kekec, 1951, Srečno, Kekec, 1963, Kekčeve ukane, 1968).

Pedagog **Josip Wester**, rojen l. 1874 v Dolenjih Raduljah, je poučeval v različnih krajih po Sloveniji in napisal veliko besedil o šoli in za šolo. Po l. 1926 se je posvetil planinstvu, opisal poti po slovenskem sredogorju, največ v Planinskem vestniku, za katerega je pripravil tudi splošni kazali do l. 1950. Sam in z drugimi je objavil 27 knjig in

brošur, zbiral je podatke za slovensko planinsko zgodovino ter uredil knjigo »**Baltazar Hacquet**, prvi raziskovalec naših Alp«.

Ciril Velkovrh

Bogastvo razglednic

Ob 20. obletnici smrti **Maksima Gasparija**, med širokimi slovenskimi množicami morda najbolj priljubljenega slovenskega slikarja, je založba Mladinska knjiga izdala prikupno monografijo 392 natisnjenih njegovih razglednic. Veliko večino razglednic in podatke o njih je prispeval **Stanislav Čičerov**, fotografije pa so delo **Janeza Pukšiča**, znanega tudi med planinskimi fotografi. Obsežno strokovno besedilo ob razglednicah je delo prof. dr. **Janeza Bogataja**.

Knjiga je razdeljena v več tematskih sklopov.

V prvem so dopisnice in razglednice, ki jih je avtor izdelal pred prvo svetovno vojno. Že na teh in tudi kasnejših razglednicah so v ozadju glavne podobe pogosto obrisi slovenskih gor (Triglav, Stol). Za nas še bolj zanimive pa so razglednice, izdelane v času soške fronte, saj je bila večina bojov v gorah nad Sočo.

Naslednji dve skupini sta izdani v podporo majniški deklaraciji in koroškemu plebiscitu, pogosto z značilnimi alpskimi kulisami (Špikova skupina), ki se tudi v poznejših letih pogosto ponavlja. Na razglednicah so upodobljeni tudi nekateri znameniti Slovenci.

Ob upodabljanju narodnih noš je Maksim Gaspari ostajal trdno na Kranjskem s kulisami alpskega in predalpskega sveta.

Najobsežnejši skupini razglednic pa sta posvečeni božičnim in velikonočnim praznikom ter pustnemu času. Podobe v zimskem času in trenutki iz kmečkega življenja so pogosto postavljeni v samotne vasi in ob osamljene kmetije pod gorami.

Na koncu knjige so predstavljene še razglednice, namenjene sporočanju pozdravov in spominov, med katerimi je za nas najbolj priljubljena razglednica z motivom Zlatoroga in divjega lovca.

Ciril Velkovrh

Mihov dom na Vršču, v ozadju Špik in Škrlatica

Foto: Ciril Velkovrh